

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

n miként
rral.
amelynek
gazdasági
ágokban,
az összes
lni, ame-
knak azt
mert fő
hogy pár-
litikának
ek újabb
elmezzük
en alkal-

рует поло-
в имеюще-
черкивает,
ациональ-
е возмож-
испособли-
к интегра-
дприятия,
ное созда-
ыполнения

die Lage
der Lage
eihe nach
neuer Me-
nerkömm-
und den
stitutionen,
agrarpoli-
sen in der
struktur
ngsbedin-

of Hunga-
f agrarian
his situa-
ods great
traditional
vestments
oncentra-
s of agra-
dation of
e. Finally

A MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁS ÉS A GAZDÁLKODÁSI GYAKORLAT

BERECZKI LAJOS dr.

Magyarországon nagy hagyománya van a mezőgazdasági kiállításoknak. Immár 68-adszor került sor megrendezésére. Demonstrációja ez ennek a népgazdasági ágnek. Termelészövetkezeteink, állami gazdaságaink, élelmiszeripari üzemek, intézményeink legjobbjai kiállítókként készülnek rá éveken keresztül. Szakmai társadalmunk pedig az újat várás izgalmával, az eredményekre kíváncsian és bírálóként várja megnyitását. Régebben a kisparaszti gazdaságok termelési eszközeit, legjobb termelvényeit, legértékesebb állatait mutatták itt be. A mezőgazdaság szocialista rendszerének uralkodóvá válása után mind nagyobb helyet kaptak az emberi munkát megkönnyítő gépek, az állami gazdaságok, termelészövetkezetek eredményeit demonstráló pavilonok, transzparensek.

Az 1975. évi kiállítás a megvalósulás alatt álló programok, az iparszerű termelési rendszerek, a tudomány ágazati alkalmazásának bemutatója volt.

A kiállítás realisan és szemléltetően mutatta be mezőgazdaságunknak és élelmiszeriparunknak a IV. ötéves terv időszakában elért eredményeit, azokat a forradalmi változásokat, amelyek végbementek az ágazat termelőeszközeiben, a termelés színvonalában, és a termelést megvalósító emberekben. A kiállítás megtartotta, talán növelte tömegmozgósító jellegét. Nemcsak az ágazat szakemberei és dolgozói, hanem az egész lakosság nagy érdeklődéssel látogatta.

Az MSZMP kiegyensúlyozott általános és ezen belül agrárpolitikájának helyességét bizonyították a népgazdasági ágnek a kiállításon bemutatott eredményei. Az 1971–1974. évek között a fejlődés évi üteme a mezőgazdaságban meghaladta az 5,5%-ot, az élelmiszeriparban pedig 4,6% körül alakul. A gabonafélék 1974. évi termése több mint 60%-kal múlta felül az 1970. évit. Zöldségfélékből mintegy 400 000 tonnával, gyümölcsfélékből 200 000 tonnával volt 1974-ben több, mint 4 évvel korábban. A vágyállat-termelés 1974-ben 30%-kal haladta meg az 1970. évit.

Mindez lehetővé tette, hogy élelmiszerekből a fogyasztás növekedjen, struktúrája — az élettani követelményeknek megfelelően — javuljon. 1970. és 1974. évek között az 1 főre jutó húsfogyasztás 57,6 kg-ról 66,4 kg-ra, a tej- és tejtermékfogyasztás 109,6 kg-ról 118 kg-ra, a zöldségfélék fogyasztása 83,2 kg-ról 88 kg-ra, a gyümölcsfogyasztás pedig 72,5 kg-ról 78 kg-ra emelkedett.

A kiállítás számot adott a mezőgazdaságban dolgozók életkörülményeinek megváltozásáról, a munkavégzés feltételeinek, a személyes jövedelmeknek, a társadalombiztosítási juttatások színvonalának komoly javulásáról.

Az egyes ágazatok kiállításának meghatározó célja volt a genetikai, a kemizálási, a gépesítési, az építészeti, a feldolgozási és tartósítási megoldások elméleti ismereteinek és gyakorlati alkalmazásuknak bemutatása.

Eredménye a kiállításnak, hogy mindezt komplex módon, az ágazat egész vertikumára kiterjedően mutatta be, és e szemlélet szükségességét bizonyította is.

A kiállítás fontos célkitűzése volt az is, hogy bemutassa a népgazdasági ág nemzetközi kapcsolatait, kiemelten kezelte a KGST komplex integrációs programjában, a nemzetközi munkamegosztásban való részvételünket. A Szovjetunió és a többi szocialista ország segítségével valósítottuk meg a mezőgazdasági termelés műszaki fejlesztését. A szakmai közönség tájékoztatását szolgálta a 17 ország bemutatója, valamint az AGROMASEXPO-nak egyidejűleg megrendezett nemzetközi gépkiállítása.

A NÖVÉNYTERMELÉSI BEMUTATÓ

A 68. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár alkalmas volt arra, hogy az ország egyes megyéi, járásai, városai, az egyes élelmiszeripari vállalatok, állami gazdaságok, termelőszövetkezetek elemezzék és meghatározzák saját helyüket az országos ranglistán. Ki-kí elemezhetette, mennyire sikerült a rendelkezésre álló feltételeket kihasználnia, melyik területen élenjáró és hol maradt le másoktól.

Búzából 82, kukoricából 120, cukorrépából 46, lucernából 63, napraforgóból 12 borsóból 9 kiállító mutatta be eredményeit. Szolnok megyéből a szántóföldi növénytermelési pavilonban 15 gazdaság 28 bemutatásra elfogadott növénnyel jelent meg.

Az értékelt mutatók alapján megállapíthatjuk, hogy nagyüzemeink búzatermelésben nemzetközileg is elismerést kiváltó eredményeket értek el. Levonhattuk viszont az a következtetést is, hogy a búzatermelésben komoly versenytársaink vannak, ahhoz, hogy az élményben maradhassunk, tovább kell lépni. A másik lényeges megállapítás, hogy a kiállítási színvonalnak megfelelő termésátlagokat a gazdaságoknak még csak egy kisebb hányada éri el. A kiállítás dokumentációiból, illusztrációiból következtethető, hogy a gazdaságok többsége a bemutatott eredményeket viszonylag rövid távon elérheti és ezt célul is tűzheti ki.

Szolnok megye a kukoricatermelésben mindössze egy ezüst- és egy bronzérem elnyerésével közelítette meg a dobogót, pedig csapadék vonatkozásában helyzete nem rosszabb, mint a nagy kukoricatermelő megyéké. A termelési rendszerek technológiáját tehát még jobban el kell sajátítani, következetesen kell alkalmazni, és az öntözés adta lehetőségeket a következő években ki kell használni.

A cukorrépa-termelésben — ahogy az elhozott díjak is tanúsítják — előkelő helyet foglal el Szolnok megye, de a termelőgazdaságoknak mindössze 17–20%-a, az

összes te
gye nem
a borsót
9,6%-a,
daság, r
nen. A s
elégtele
ségek jó

A
sikeres

Sa
lalta e
elért e
nem k
15,4%-
A telje
ramun

Sz
Ezen év
tési pav
— mut
körében
utaló tr

K
közül
10 gaz
ták, a
ágazat

A
togato
szinte
eredm
nyese
ben a
progr
boles
Ez ki
a term

Sz
ritóan
vetkez
amiért
A jún
elő, a

(
paszt

Összes termőterületnek csak 20–22%-án produkálta ezeket a jó eredményeket. A megye nem szerepelt a kiállításon súlyának megfelelően a lucerna-, az olajosnövény- és a borsótermeléssel sem. Az ország lucernatermő területének 11,2%-a, a napraforgóénak 9,6%-a, a borsóénak 9,5%-a Szolnok megyében van, lucernával mégis mindössze 2 gazdaság, napraforgóval egyetlen egy sem, borsóval pedig egy gazdaság jelentkezett innen. A szójatermelésben — a kedvezőtlen éghajlati viszonyok (a természetes csapadék elégtelensége, a levegő alacsony relatív páratartalma) ellenére, de az öntözési lehetőségek jó kihasználásával — az országos ranglistán is jó helyezést ért el a megye.

A növényi olaj iránti fokozódó igény kielégítésére, a fehérjeprogram sikeres megvalósítására a jövőben megkülönböztetett gondot kell fordítani.

Sajnos a rét- és legelőgazdálkodás még az 1975. évi kiállításon sem foglalta el azt a helyet, amely népgazdasági jelentősége, az elmúlt években elért eredmények alapján megillette volna. Ezen a területen díjak kiadására nem került sor, pedig az ország mezőgazdaságilag művelhető területének 15,4%-a rét és legelő, melynek kb. 20–25%-a már kultúrállapotban van. A teljes legelőterület hasznosítása jelentős mértékben járul hozzá húsprogramunk megvalósításához.

Szolnok megyében 67 000 ha legelőből mintegy 20 000 ha megjavításra került. Ezen évente 50–55 q/ha szénaértéknek megfelelő hozamot értek el. A növénytermesztési pavilonban a zagyvarékaszi Béko Termelőszövetkezet — mint legelő-rendszergazda — mutatta be néhány év szerény eredményeit, amely az állattenyésztési szakemberek körében igen nagy érdeklődést váltott ki. A rét- és legelőgazdálkodás fontosságára utaló transzparenst láthattunk a HSZV kiállítótermében is.

Kedvezőnek ítéli a szakmai közvélemény, hogy szántóföldi növényeink közül jelentős helyet kapott a kiállításon a burgonya és a dohány, előbbiből 10 gazdaság, utóbbiból pedig 25 gazdaság állította ki termékeit. Az új fajták, a korszerű technológia alkalmazása érezhetően kimozdította ezeket az ágazatokat.

A kiállításnak mind a szakmai, mind a nagyközönség részéről igen látogatott helye volt a kertészeti pavilon. Az esztétikailag is jól rendezett két-szintes helyiségben meggyőződhattunk a gyümölcs- és szőlőtermelés újabb eredményeiről, és arról is, hogy Magyarországon lehet zöltséget is eredményesen termelni. Örömmel tapasztaljuk, hogy gyümölcs- és szőlőtermelésben a II. és III. ötéves terv időszaka alatt megvalósított nagy telepítési programok Bács-Kiskun, Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád és Szabolcs megyében már érlelik „gyümölcseiket” az egész népgazdaság javára. Ez kifejezi a racionális földhasználat javulását, valamint ennek megfelelően a termelés szerkezet pozitív alakulását.

Szolnok megye nem aktív szőlő- és gyümölcstermelő táj, de ezen ágazatok szaporítóanyag-ellátásában jelentős szerepet vállal. A rákóczi Rákóczi Termelőszövetkezet évente több mint 100 hektáron mintegy 1,13 millió db facsemetét állít elő, amiért a kiállításon egy teljesítménydíj, egy arany- és két ezüstérem tulajdonosa lett. A jánoshidai Vörös Hajnal Termelőszövetkezet évente 734 000 db szőlővesszőt állít elő, amire egy ezüst- és egy bronzérmét kapott.

Gazdaságaink szakemberei, valamint a zöltségtermelés dolgozói tapasztalhatták, hogy a zöltségtermelés fejlesztésére vonatkozó kormányha-

tározat megvalósulása jó úton halad. Igen sok megérdemelten díjazott zöldség- és gyümölcsnövényt, illetve termést láthattunk. A zöldségtermelésben a legutóbbi kiállítás óta jelentős minőségi változások következtek be. Néhány évvel ezelőtt még hihetetlennek tűnő területi méretek alakultak ki egy-egy gazdaságban.

A nagyüzemesítés eredményeit igazolja az Orosházi Állami Gazdaság 456 ha, a mezőkovácsházi Új Alkotmány Termelőszövetkezet 470 ha borsóterületével, a nagy-révi Tiszazug Termelőszövetkezet 219 ha zöldbabbjával, a makói Kossuth Termelőszövetkezet 319 ha, a makói Lenin Termelőszövetkezet 528 ha, a rákócizfalvi Rákóczi Termelőszövetkezet 200 ha vöröshagymájával, a makói Lenin 100 ha petrezselymével, az abonyi Új Világ Termelőszövetkezet 206 ha, a szolnoki Lenin Termelőszövetkezet 267 ha, a jászszentandrási Haladás Termelőszövetkezet 263 ha paradicsomjával, a vecsési Férihegy Termelőszövetkezet 196 ha káposztájával. Figyelemre méltó, hogy a budapesti Duna Termelőszövetkezet 128 hektáron termel karfiolt, 88 ha-on kelkáposztát és 54 ha-on karalábót. Feltűnt azonban az is, hogy olyan megyék, mint Baranya, Borsod egyáltalán nem, Somogy, Fejér, Komárom megyék pedig csak 1–2 zöldség- és gyümölcsnövényt képviseltettek magukat a kiállításon.

Megjegyeztük azonban, hogy a zöldségtermő területnek rendkívül alacsony hányadát öntözzük, annak ellenére, hogy az ország legtöbb megyéjében a termelési faktorkok közül éppen a víz van minimumban. A kiállító gazdaságok nagyüzemi terméseredményei egyértelmű, meggyőző választ adnak az ágazat gazdaságosságának kérdéseire is.

A GÉPESÍTÉSI KIÁLLÍTÁS

A kissé zsúfolt és átfedésekkel is terhelt mezőgazdasági gépesítési kiállítás főként a meghirdetett programokkal és a termelési rendszerek technológiáival foglalkozott.

Bemutatásra kerültek az erőgépláncból eddig hiányzó 0,6–0,9 Mp vonóerőosztályhoz tartozó T–16M jelű eszközhordozó, a 3,0–4,0 Mp vonóerőosztályhoz tartozó Zetor 120–45 jelű segédmellső-hajtású univerzális traktorok. Láthattuk, hogy az 1,4–2,0 Mp osztályban teljesítménynövekedés várható. Az MTZ–50 jelű erőgépet az MTZ–80, illetve a segédmellső-hajtású MTZ–82 jelű univerzál traktor fogja felváltani.

Az MTZ–80, az MTZ–82 és a T–150K jelű erőgépek már szerepeltek a hazai kiállításokon és örömmel hallottuk, hogy 1976-ban már nagyobb számban kerülnek az üzemek használatába.

Az 5,0–6,0 Mp vonóerőosztály már ismert képviselője a K–700 jelű összerékhajtású traktor mellett bemutatásra került a kooperációban készülő Rába–Steiger Cougar II. traktor, amely a következő években évi 300–400 darabos nagyságrendben készül, és ennek a kategóriának a gerincévé fog válni.

A John Deer erőgépek mellett a korszerű Steyer traktorokat is láthattuk (pl. Steyer 140), de úgy ítélhetjük meg, hogy a magyar mezőgazdaság – amennyiben a bemutatott szocialista relációjú gépekből a szállítások fokozódnak – az 1976. évtől már jobban nélkülözheti a tőkés erőgépeket.

A hazai gyártmányú újdonságok általában a nagy teljesítményű traktorokhoz kialakított eszközök köréből kerültek ki. A K–700 és a Rába-

Steiger traktorok eszközeit, az ekét, tárcsát, egyirányú tárcsát, kombinátort már bemutatatták. Valamennyi hazai kialakítású. A talaj-előkészítés új gépét az RB—3 rotációs boronát, mely igen jó minőségű vetőágykészítésre alkalmas, szintén kiállították. A tőkés gépek közül érdeklődést váltott ki a Rabe—Werke és Regent ekecsalád, a Gassner 10 vasú váltvaforgató eke és a Howard rotációs talajművelő eszköz.

A gabonavető gépek közül a pneumatikus rendszerűek egyre nagyobb sikert aratnak. A már sorozatban gyártott Lajta Accord 48 gép továbbfejlesztett változata, a 96 soros és a vetőágy-előkészítő eszközökkel felszerelt 48 soros vetőaggregát jelentett újdonságot (K—5,6).

A hazai kialakítású Pneu-Drill—12 kukoricavető gép pótolja az eddigi hiányt, melyet tőkés gépekkel lehetett csak áthidalni. Ez a gép a vetéssel egyidőben folyékony vagy granulált vegyszer kiszórására is alkalmas, valamint automatikus tőszámolóval és jelzőberendezéssel is el van látva. Ezeknek a korszerű gépeknek a kiszolgálásához szükséges lenne a gépi vetőmag-feltöltés.

Jellemző, hogy az eddig importált sorközművelő kultivátorokkal egyenértékű hazai gyártmányú gépek jelentek meg, ilyenek a CSMK—12 cukorrépa, a KSMK—8 kukorica-sorközművelő kultivátorok.

A tápanyag-visszapótlás gépei vonatkozásában a traktorteljesítmény növekedését a munkagépek kialakítása követi, és elkészült a 3—4 Mp traktorok műtrágya- és trágyaszóró gépe is, a Tornádó—11T műtrágyaszóró, amelyet a Hódmezővásárhelyi HODGÉP Vállalat, a T—088 szervestrágyaszóró, amelyet az NDK-beli Fortschritt Gépgyár állít elő.

Az öntözés gépei — a néhány éve kialakított önjáró és vontatható szárnyvezetékeken kívül — azt mutatják, hogy az öntözés gépesítésével szemben támasztott követelmények megoldási módját még keresik a tervezők és gyártók. Sorozatban még nem gyártott, nem gépgyártással foglalkozó üzemek által készített termékeik jelentettek itt újdonságot.

A szemes termények betakarítására a gépek teljesítménynövekedése a jellemző. Szerepelt a kiállításon az E—516 jelű és a Bizon Gigant kombájn, melyek világ színvonalú gépek. Az E—516 kombájn 1977-től kerül forgalomba, a Bizon Gigant már 1976-ban kisebb mennyiségben vásárolható lesz.

A szalastakarmány-betakarítás területén az SPS—420 önjáró szecskázó gép nagyobb teljesítményével és jobb szecskamínóságával — várhatóan — versenytársa lesz az E—280 jelű gépnek. A szalma- és szénabetakarítás gépesítése a bálázás módszerével fejleszthető a legjobban. A kombájnok teljesítménynövekedését azonban a bálázógépek teljesítménynövekedésének is követnie kell. Ezt a célt elégítheti ki a K—453 és a Howard bálázógép.

Az E—301 önjáró kaszálógép munkasebességének és területteljesítményének növelését segíti elő a hazai gyártású RKE—4/3,2 rotációs kaszáló adapter. A rendfelszedő pótkocsiknál kívánatos lenne a térfogatnövelés.

A hazai cukorrépa-betakarító gépsor korszerűsítését célozza a rotációs fejezőgép és a tárcsás munkaeszközökkel ellátott kiszedőgép. A gépesített

szőlőbetakarítás szocialista gépe a bolgár gyártmányú KG—1 önjáró szüretelő gép. Nagy érdeklődést váltottak ki az anyagmozgatás, valamint a tárolás gépei és épületei.

A TERMELESI RENDSZEREK A KIÁLLÍTÁSON

A kiállítás egyik legújabb és egyben leglátogatottabb része a termelési rendszerek bemutatása volt. A szántóföldi növénytermelés terén hazánkban jelenleg 18 termelési rendszer működik. Így együtt, a maga komplexitásában először tekinthettük át ezeket. Az ágazat szakembereinek módjában állt összehasonlítani az egyes rendszerek gépsorait, technológiáját, anyagigényét, költség-, hozam-, jövedelemmutatóit. Ennek alapján vonhatunk is le néhány általánosítható következtetést.

A látogatóknak legtöbbet tudtak nyújtani a nagy kukorica- és cukorrépa-termelő rendszerek. A négy legnagyobb — szinte az egész országot behálózó — termelési rendszer bemutatójából megállapíthattuk, hogy a magyar növénytermelési rendszerek a gyakorlatban helytálltak, működésük meghatározó. Preferált helyzetükre irányuló megjegyzések mellett általános, osztatlan elismeréssel nyilatkozik róluk a szakmai közvélemény. Az ismertett rendszeradatokból megállapítható az is, hogy a KITE fejlődése a legdinamikusabb, rövid 2 év alatt felzárkózott az IKR mellé. Mind a négy rendszer a gyakorlatban bevált technológiát mutatott be, melynek következetes, fegyelmezett alkalmazása minden partnergazdaságban eredményt hozott. A rendszerek „együtt látása” erősítette azt a meggyőződésünket, hogy még eredményesebb és gazdaságosabb lenne tevékenységük, ha területi érdekeltségük rendezettebb lenne.

Szembetűnt pl., hogy a Hajdú megyei Nádudvar technológiát ad a somogyi, a Baranya megyei gazdaságoknak, a nagyigmándi IKR pedig Hajdú, Szabolcs, Békés stb. megye üzemének. Adminisztratív beavatkozás nélkül elő kellene segíteni, hogy néhány év múlva minden rendszer fő működési területe az országnak egy-egy olyan tájegysége legyen, melyben a rendszer-gazda működik. Az ottani éghajlati, talaj- és egyéb természeti, valamint közgazdasági adottságoknak megfelelő termelési technológiában csak így tudhat évről évre újat és többet nyújtani.

Gazdasági szakembereink megjegyezték azt is, hogy van olyan rendszer, amelyik már a növénytermesztés minden számottevő ágazatával foglalkozik. Felvetődik ezeknél, hogy képesek-e minden főnövény vonatkozásában az általánostól megkülönböztethető, szakmailag eléggé garantált technológiát adni? Amennyiben a rendszerkoncentrációnak ez a válfaja helyét márkajelzéssel meg akarja tartani, indokolt lesz növényenként algektorok kijelölése, a napraforgó-, a cukorrépa-, a szója-, a búzáközpont létrehozása.

Viszonylag szerény helyen szerepelnek a kisebb: a búza-, rizs-, szója-, lucerna-, gyepgazdálkodási, burgonya-, napraforgó-termelési rendszerek. Létjogosultságuk — megítélésünk szerint — nem vitatható.

Előre jelezzük, hogy a rendszerekben tömörült tagüzemeknek a rendszerhez tartozásból származó korábbi előnyei — a gépek és berendezések a műtrágyák, a vegyszerek, a vetőmag kedvező beszerzési lehetőségei, a kedvező kondíciójú hitelekhez jutás stb. — háttérbe szorulnak majd a termelési technológia, a tagüzemek közötti termelési kooperáció, a szervizellátás, a garantált szakmai információ mögött. Amelyik rendszer ez utóbbiban többet tud nyújtani, annak lesz létjogosultsága. A jelenlegi kisebbrendszerek fejlődését nem a nagyokba való beolvadás, hanem az integrálódásnak egy szakmai, ágazati követelményekhez igazodó új formája teszi majd lehetővé.

A növénytermelési rendszerek továbbfejlesztési célkitűzései között ke-resték, de még nem mindig találták meg szakembereink pl. a kukorica, a cukorrépa melléktermékei hasznosításának, a szalma trágyakészítésre történő felhasználásának technológiáját. Pozitív jelenség viszont, hogy az olcsóbb, gazdaságosabb termelést elősegítő technológiai megoldások terén sokat kapott a néző (pl. a tőkés munkagépek magyar gyártmányokkal való helyettesítése, a növényvédő szerek, műtrágyák takarékosabb és hatékonyabb kiadagolása stb.).

AZ ÁLLATTENYÉSZTÉS PAVILONJAI

A kiállítás állattenyésztési pavilonjai szintén sok újszerű, gondolkodásra késztető bemutatóval várták a szakembereket. A korábbi „rekord egyedek” bemutatása helyett egy-egy termelési cél érdekében kialakított fajták, típusok, tartási, takarmányozási technológiák voltak láthatók. Az egyes állatfajok tenyésztési színvonala vonatkozásában a megyék, de az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek is értékelhették saját helyzetüket, helyezésüket az állattenyésztésben.

A szarvasmarha-tenyésztés kiállításán a tenyésztői munka javulása mellett láthattuk a szakosodás kialakuló formáit. A tejtermelésre történő szakosodás megkezdett munkájának eredményeit mutatta be az Enyingi Állami Gazdaság feketetarka Holstein-friz üszőcsoportjával, magyartarka és feketetarka Holstein-friz keresztezésből származó F_1 üszőivel. A Héki Állami Gazdaság a magyartarka és a vöröstarka Holstein-friz keresztezésből származó F_1 és R_1 üszőivel bizonyította a tejhasznú tehenészet kialakításának lehetőségét.

A kiállításon bemutatásra kerültek — a tejelő hasznosítású állománycsoportban — az európai lapállal való keresztezésből származó egyedek. Szakembereink a két fajta közötti csekély genetikai különbség miatt meghonosítását nem tervezik. Szólnak megye 25 gazdaságában mintegy 15 ezer magyartarka tehenet és üszőt vontak keresztezésbe Holstein-friz fajta felhasználásával. E munka továbbviteléhez kaptak gazdasági szakembereink és az irányításban dolgozók a kiállításon meggyőző biztatást.

A hústermelésre történő szakosítás eddigi eredményeit mutatta be több állami gazdaság és termelőszövetkezet. Nagy szakmai érdeklődést váltottak

ki a magyartarka javító hatású törzsbikák hízott növendékbika utódcsoportjai és a húshasznú szűzűszők.

A vágómarha-termelés korszerűsítésében elért eredményeket és lehetőségeket mutatták be a kiállított Limousin, Charollais és a Hereford állatcsoportokkal, illetve ezek magyartarka keresztezésből származó utódaival. Véleményünk szerint a Limousin keresztezés figyelemre méltó, mivel ebben a konstrukcióban az állomány egyöntetű, jó húsformájú, a magyartarkánál vékonyabb csontozatú és súlygyarapodása is kedvezőbb. Szolnok megyében 17 nagyüzem tervezi a húshasznosítású állomány kialakítását. Itt mintegy 3500 tehenet tartanak, melyek kétharmadánál Limousine fajta felhasználásával keresztezés folyik.

A sertésenyésztési kiállítás iparcentrikusnak nevezhető, mivel azok a fajták kerültek bemutatásra, melyekből a legmagasabb minőségű végtermék nyerhető. A fajtatiszta tenyésztéssel szemben a keresztezés és a hibridizáció került előtérbe, a nemesítésben a lapályfajtáknak jósolható nagy jövő. Érdeklődést váltottak ki a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola KA-HYB és az Állattenyésztési Kutató Intézet HUNG-AHYB hibrid sertései. Szakembereink véleménye szerint a KA-HYB hibridsertés kedvező takarmányértékcsökkentő képessége, technológiai tűrőképessége következtében a szakosított telepeken eredményesen tenyésztethető.

Szolnok megyében bázisgazdája a tiszaföldvári Lenin Termelőszövetkezet, ahonnan a társ gazdaságokba és exportra is jelentős mennyiségű tenyészanyagot szállítanak. A termelőszövetkezeteknél fokozódik az érdeklődés ez iránt a hibridfajta iránt. Az AHYB bázisgazdája a Törökszentmiklósi Állami Gazdaság, ez a fajta a termelőszövetkezetekben még nem terjedt el. Szolnok megyét a sertésenyésztésben — annak ellenére, hogy évente mintegy 600 000 db hízott sertést állítanak elő — mindössze két kiállító üzem képviselte. A jászapáti Velemi Endre Termelőszövetkezet magyar nagyfehér kansüldőivel 1 db első díjat nyert, a tiszaföldvári Lenin Termelőszövetkezet pedig KA-HYB sertéseivel nyert teljesítménydíjat.

A juhtenyésztési kiállítás a hús- és gyapjútermelés bemutatására irányult. Gyakorlatban mutatta a fésűsmerinó korszerűsítésének, valamint a szaporaság növelésének lehetőségeit. Kiemelkedő szaporasági eredmények elérésének lehetőségéről adott információt a kiállítás, elsődlegesen az ikerelő vonalak kiválogatásával.

Hiányossága volt a bemutatónak, hogy a juhkeresztezésekről csak részben adott tájékoztatást, nem szemléltette a juhtermelés nagyüzemi lehetőségeit, illetve kevés új eljárást mutatott be, nem szólt pl. a korai tenyésztésbe vétel lehetőségéről.

Szolnok megyében a juhállomány korszerűsítése a német húsmerinó fajta felhasználásával történik. Szaporaságának növelésére nagyobb állománynál szovjet fajták felhasználásával folyik keresztezés. A korai (éves kor előtti) tenyésztésbe vétel a Nagykunság néhány üzemében általánosan alkalmazott. A Karcagi Állami Gazdaság és a türkevei Tánicsics Termelőszövetkezet bemutatta az NDK-beli húsmerinó, illetve a magyar fésűsmerinó és az NDK-beli húsmerinó F_1 növendékosokat. Ezek közül az utóbbiakat teljesítménynagydíjjal jutalmazta a zsüri.

A technol
ennek a

A viszony
repét é
kizáról
jei volt
egyarán

Szo
Walley
szasülyi
képvisel

A HSZV,
megold
(kb. 6
nyünk
zott leg
létesít

Ü
1040 f
A telep
és a m

G
friz fa
tezésb
di tele
tási fe
sával

A
a húsl
főként

A
melősz

A
LEX,
Külön

nál —
lényeg
velés,

A
terme
nológ

A korai tenyésztésbe vételhez alkalmazkodó tartási és takarmányozási technológia használata, illetve annak szigorú betartása mellett jövője van ennek az eljárásnak.

A kisállattenyésztési bemutató az egyéb állattenyésztési ágazatokhoz viszonyítva újszerű volt. Az ágazat rendszergazdáinak egyre növekvő szerepét és az automatizálás előretörését mutatta be. Az élőállat-bemutatón kizárólagosan hibrideket lehetett látni. Bábolna, Bóly, a HUNNIA hibridjei voltak a meghatározók a tojás-, és hústermelő állomány tekintetében egyaránt.

Szolnok megyét a kisállattenyésztésben a Palotási Állami Gazdaság Cherry-Walley kacsával, a zagyvarékesi Béke Termelőszövetkezet májhibrid lúdjaival, a Tiszasülyi Állami Gazdaság Landesi, valamint a tiszasülyi X-fehér Landesi F_1 libáival képviselte.

A bemutatott állattartó létesítmények közül figyelmet érdemeltek a HSZV, a MEZŐPANEL, az AGROFA által bemutatott épületszerkezeti megoldások. Legolesőbb az AGROFA társulás által forgalmazott épület (kb. 650 Ft/m²) volt. Használhatóság és tartósság szempontjából véleményünk szerint a MEZŐPANEL által bemutatott épületszerkezet mutatkozott legjobbnak. Ezek az épületszerkezetek elsődlegesen szarvasmarhatartó létesítmények céljára alkalmasak.

Üzemelés közben volt tanulmányozható az Agárdi Állami Gazdaság 1040 férőhelyes AGROKOMPLEX-rendszerű tejtermelő tehenészeti telepe. A telep egyesíti magában a jelenleg legkorszerűbb technológiai módszereket és a már meglevő telepek korszerűsítésének lehetőségeit.

Gazdaságosnak a 600—800 férőhelyes telep tekinthető, melyet Holstein-friz fajtával vagy annak felhasználásával tenyésztett fajtaátalakító keresztezésből származó utódokkal lehet betelepíteni. Jó példát mutatott az agárdi telep arra is, hogy csak magas színvonalú szakmai, takarmányozási, tartási feltételek együttes alkalmazásával, a technológia fegyelmezett betartásával lehet gazdaságosan egy ilyen telepet üzemeltetni.

A HSZV hús- és tejhasznosítási rendszer rendszergazdái — elsősorban a húshasznosítással kapcsolatos — tevékenysége részben a kiállításon, de főként a gyakorlati bemutatókon volt tanulmányozható.

A tej-, illetve húshasznosítási irányba szakosodó Szolnok megyei termelőszövetkezetek közül rendszergazdával csak néhánynak van kapcsolata.

A sertéstartás korszerűsítésén munkálkodók közül az AGROKOMPLEX, ISV és ÁKI által bemutatott technológiák érdemelnek figyelmet. Különösen eredményesen használható fel — a sertéstelepek rekonstrukcióinál — az ISV által javasolt iparszerű higiénikus sertéstartás. Technológiájuk lényege a higiénikus elletést követő battériás malacnevelés, illetve utónevelés, 2—3 szintes ketrecekben.

Az ISV-nek 140 partnergazdasága van, közöttük van 3 Szolnok megyei termelőszövetkezet és 2 állami gazdaság. Előre jelezzük, hogy ennek a technológiának elterjedése fel fog gyorsulni. Véleményünk szerint a hagyomá-

nyos telepeken az ISV által javasolt technológiával megoldható a rekonstrukció és ezzel együtt a kapacitásbővítés is.

Az ISV juheltető férőhelyek korszerűsítésére is mutatott be speciális technológiát, azonban a gyakorlatban ez még nem vizsgázott.

A kisállattenyésztési tartástechnológiai rendszerek közül a ketreces tartásra való áttérést kell mindenekelőtt említeni. A ketreces tartás korábban a tojástermelő állományra volt jellemző, a jövőben a jérce- és csibenevelésben is célszerű a megvalósítása. E rendszer alkalmazása révén tökéletesíthető a zárt tartástechnológia, és jobb a helykihasználás. A ketreces tartással egy dolgozó 20–50 ezer állatot gondozhat.

ÖSSZEFOGLALÁS

A 68. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár a népgazdasági ág IV. ötéves terve végrehajtásának eredményeit, a fejlesztés további lehetőségeit mutatta be. A szakmai közvélemény tájékoztatását jól szolgálta a 17 kiállító ország bemutatója is.

A kiállítás célja volt a kormányhatározatokon alapuló programok végrehajtásának bemutatása, a termelési rendszerek általánossá válásának elősegítése, egyes ágazatok erő- és munkagépláncának ismertetése. A kiállítá-reprezentálta az elmúlt néhány évben az üzemi koncentráció és specializáció terén végbement változásokat. A növénytermelésben a genetikán, a kémizáláson és a mechanizáción alapuló egységes technológiai rendszerek alkalmazásával bizonyította a kimagasló termelési eredményeket. A zöldség- és gyümölcstermelési kiállítás a nagyüzemi és háztáji termelés korszerűsítésének lehetőségeit emelte ki. Az állattenyésztés a korábbi „rekod egyedeket” bemutató kiállítás helyett egy-egy termelési cél érdekében kialakított fajták-típusok, tartási-takarmányozási technológiák bemutatóját tartotta.

A kiállítás komplexitását elősegítették a szakmai, üzemi bemutatók. Az ország mezőgazdasági szakemberei számára ez a kiállítás kiindulási alapot is adott az V. ötéves terv üzemi célkitűzéseinek meghatározásához.

Автор, как один из посетителей-специалистов Всевенгерской выставки сельского хозяйства и пищевой промышленности и ярмарки, работающий в управлении и организующий участников выставки, рассказывает в своей статье о тех впечатлениях, которые с точки зрения хозяйственной практики показывали путь вперед посетителям выставки. Наряду с тем что он перечисляет результаты показанные на выставке, обращает внимание и на те отрицательные явления, в интересах ликвидации которых нужно сделать шаги как выставляющим хозяйствам, так и организаторам следующей выставки, специалистам руководящих органов. Всем этим автор стремится к тому, чтобы развитие сельского хозяйства, наблюдаемое на выставке, и дальше беспрепятственно шло бы вперед.

Der Verfasser gibt in seiner Behandlung — als Fachmann und gleichzeitig Besucher an der diesjährigen Nationalen Landwirtschaftlichen und Nahrungsgüterwirtschaftlichen Ausstellung und Messe — seine Eindrücke bekannt die aus dem Gesichtspunkt der praktischen Wirtschaftsführung aus gesehen verbleibende und fördernde Auswirkungen auf die Besucher der Messe ausüben konnten. Neben der

rekonst-
speciálisketreces
s koráb-
csibene-
n tökéle-
ketrecess Vásár
fejleszt-
ztatásátnok vég-
nak elős
kiállítá-
ializáció
a kemi-
k alkal-
dség- és
úsítás-
edeket"
ott faj-
ta.utatók.
lái ala-
oz.сельского
и органи-
которые
ыставки.
нимание
ть шаги
иалистам
го хозяй-ichzeitig
gsgüter-
us dem
de und
ben der

Aufzählung der an der Messe dargestellten Erfolge der ungarischen Landwirtschaft wurde aber die Aufmerksamkeit auch auf jene negative Erscheinungen gelenkt deren Abschaffung eine der zukünftigen Aufgaben für den ausstellenden landwirtschaftlichen Betrieben, den Organisatoren der nächsten Messe und den Fachleuten sowie der Fachleitung und Fachverwaltung bilden sollen. Die Bemerkungen des Verfassers wurden mit der Absicht vorgebracht um den, an der Ausstellung ersichtlichen Fortschritt der landwirtschaftlichen Entwicklung in Ungarn auch in der Zukunft ohne Unterbrechung fortführen zu können.

The author as an expert visitor of the National Agricultural and Food Industry Exhibition and Market of this year who acts in the public administration and also organizes exhibitors records on those impressions which—under the aspect of farming practice—exerted a lasting progressive influence upon the visitors of the Exhibition. He enumerates the major results demonstrated at the Exhibition and in addition he calls the attention to those negative symptoms in order to the elimination whereof both the exhibitor farms and the organizers of the next Exhibition as well as the experts of management and specialized administration must act in the future. He wishes to promote through all these remarks that the agricultural development represented by the Exhibition should further progress undiminishedly in the future too.

Dr. Nagy Bálint:

**A növényvédelem fejlesztésének
ökonómiai alapjai**

Az egyre növekvő emberi szükségletekkel szemben álló korlátozott természeti erőforrások, valamint a mezőgazdasági termelőtevékenység gazdasági hatékonyságának növelésére irányuló törekvés egyaránt nélkülözhetetlen, növekvő jelentőségű funkcióvá teszi a növényvédelmet. A lehetőségek (termelőerők) és a követelmények (pl. egészségügyi) fejlődése hazánkban e terület szervezeti önállóságához vezetett, ami — karöltve a ráfordítások növekedésével — a népgazdasági és az

üzemi szintű értékelés új módszereit kívánja meg. A szakemberek a kérdés-csoporttal ez ideig igen óvatosan és gyakran felszínesen foglalkoztak, hiányzott a népgazdasági szintű és dinamikus megközelítés. Dr. Nagy Bálint fontos és nehéz kérdések tisztázására vállalkozott. Fő törekvése: a növényvédelmi tevékenység közgazdasági jelentőségének kifejezése, a növényvédelemre jutó termékész kiszámítása: a szervezetileg is önállósult funkció népgazdaságon belüli helyének meghatározása. A szerző számos vitás kérdés megoldására vállalkozott, műve segítséget nyújt a növényvédelem gazdaságtanának (sőt, gazdaságpolitikai helyének) kidolgozásához. (Mezőgazdasági Kiadó)

követ
évi n
eredn
a II.
kal n

és az
látju
sek k

legna
kenő

term
dina
a me

Az e
pítha
a sza
míg

kapo
gazd